

НАРОДНА БАНКА НА
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Макроекономски проекции за 2014-2015 година

гувернер
Димитар Богов

ноември 2013 година

СОДРЖИНА

- **Макроекономски проекции за 2014 -2015 година**
- **Влезни претпоставки од надворешното окружување**
- **Основно макроекономско сценарио**
- **Споредба со претходната проекција**

Макроекономски проекции за 2014 -2015 година надворешно окружување

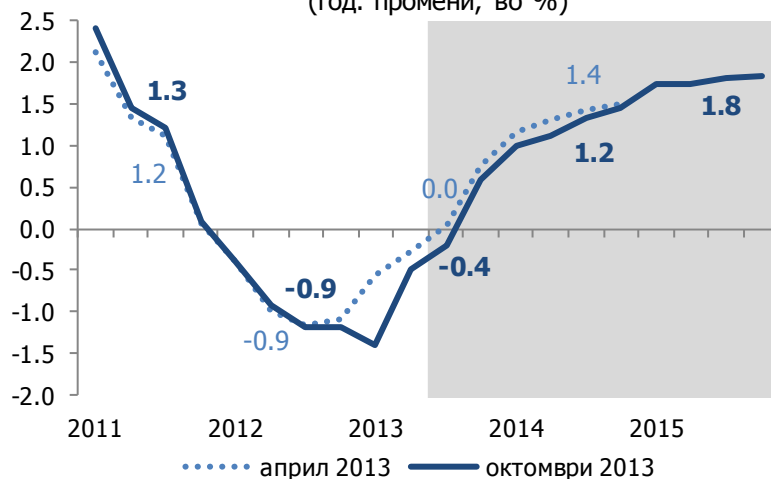
- Глобалниот економски амбиент е без поголеми промени во однос на април, со бавно закрепнување...
- ...и со задржување на приспособливата монетарна политика во развиените економии (forward guidance за каматните стапки на ЕЦБ и одложување на почетокот на излезната стратегија на ФЕД).
- Очекувања за пад на активноста во евро-зоната во 2013 година и умерено закрепнување во 2014 година, при постепено враќање на оптимизмот кај пазарните учесници.

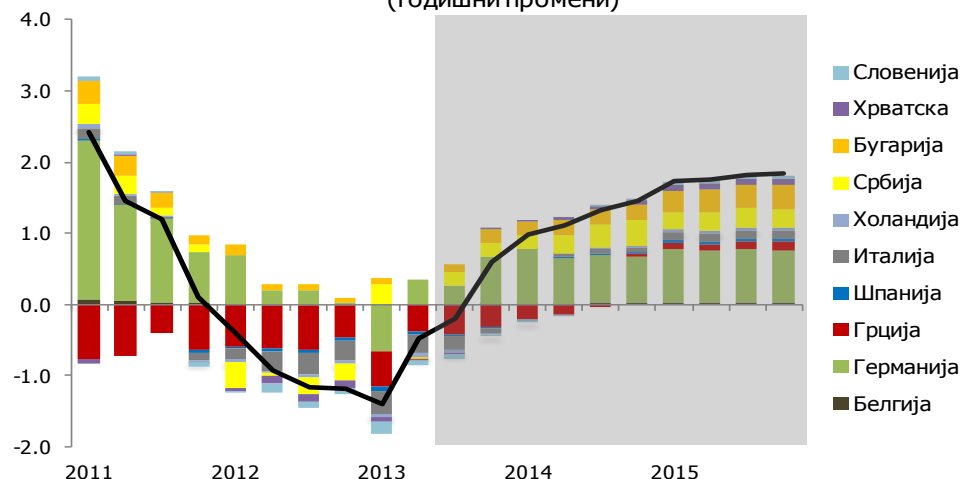
Странска побарувачка

Очекувања за мал пад на странската побарувачка во 2013 година во однос на претходната проекција и нејзино умерено закрепнување во следните две години, што е во согласност со априлската проекција.

Странска ефективна побарувачка
(год. промени, во %)

Странска ефективна побарувачка
(годишни промени)

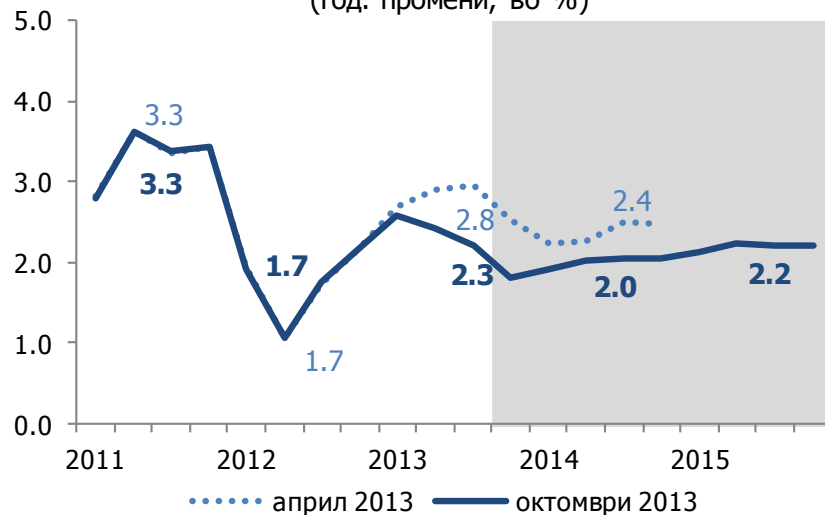
* При овој циклус на проекции, извршени се промени во пондерите на земјите што се користат при пресметката на странската побарувачка согласно нивното учество во македонскиот извоз во периодот 2010-2012 година, а дополнително во групата на земји вклучена е и Словенија. Заради конзистентност, сите споредби со априлските проекции се со променети пондери и опфат на земји.

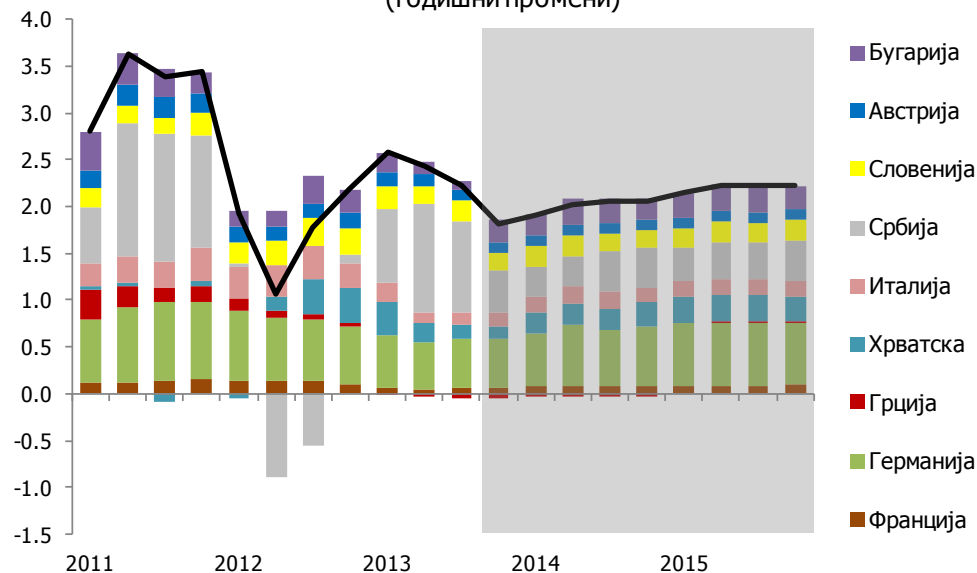
Странска ефективна инфлација

- Надолна ревизија на очекувањата за странската ефективна инфлација во 2013 и 2014 година;
- Очекувања за годишно забрзување на странската ефективна инфлација во 2013 година, по што се очекува нејзино умерено забавување во 2014 година и одредено стабилизирање во 2015 година.

Странска ефективна инфлација
(год. промени, во %)

Странска ефективна инфлација
(годишни промени)

Светски цени на основните производи

- Во споредба со априлската проекција, има главно надолна ревизија на светските берзански цени за 2013 година и нагорна ревизија за 2014 година;
- Посилен пад на цената на суровата нафта и во 2013 и малку помал пад во 2014 година во споредба со априлската проекција;
- Позначителна надолна ревизија на цените на никелот и бакарот, при продолжување на ценовниот пад и во 2014 година;
- Минимална нагорна ревизија кај цените на храната во однос на априлската проекција.

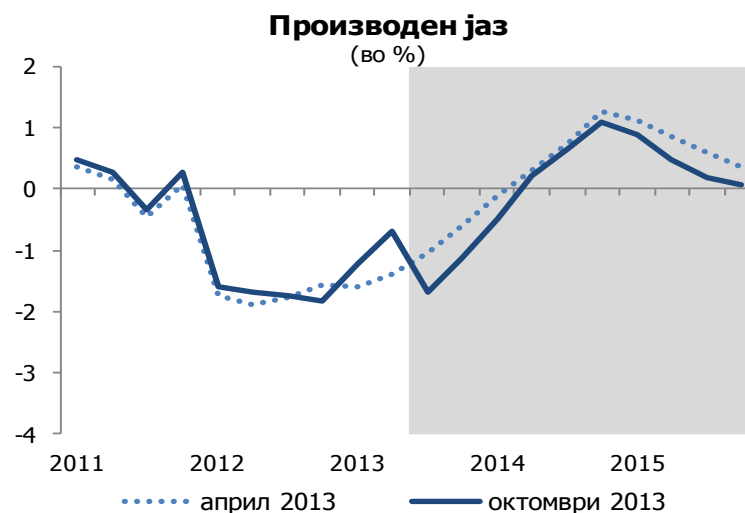
годишни промени, %		Курс Долар/ Евро	Сурова нафта	Сурова нафта	Извозен индекс на металите	Цена на никел	Цена на бакар	Цена на пченица	Цена на пченка
		(раст = ап्रेसијација на ЕУР)	(САД долари за барел)	(евра за барел)	(изразен во евра, 2005 = 100)	(САД долари за метрички тон)	(САД долари за метрички тон)	(евра за метрички тон)	(евра за метрички тон)
Проекција Октомври 2013	2012	-7.6	0.9	9.3	-10.1	-23.4	-9.8	7.5	11.0
	2013	2.2	-3.2	-5.3	-9.7	-14.3	-7.5	-1.6	-13.5
	2014	-3.2	-5.4	-2.4	4.9	-6.1	-0.4	5.8	-11.6
Проекција Април 2013	2012	-7.6	0.9	9.3	-6.1	-23.4	-9.8	7.5	11.0
	2013	1.9	-2.4	-4.3	-3.0	-3.9	-3.9	-3.3	-12.0
	2014	-1.7	-5.6	-4.0	1.5	0.3	0.0	3.3	-14.5

Макроекономски проекции БДП

- Оцените за економскиот раст во 2013 и 2014 година се ревидирани нагоре во однос на претходната проекција;
- Умерено закрепнување на економијата во 2013 година и постепено забрзување на растот во 2014 и 2015 година;
- Постепено зајакнување на странската побарувачка, очекувања за посилен државен инвестициски стимул, повидливи ефекти од постоечките капацитети на СДИ врз извозот и поповолни согледувања за пазарот на труд;
- Затворање на негативниот произведен јаз во првата половина на 2014 година.

Макроекономски проекции

компоненти на БДП

- Раст на домашната побарувачка во 2013, со очекувања за нејзино засилување во следните две години, предизвикано главно од тековните и најавените јавни инвестиции и натамошен прилив на СДИ, како и нивни позитивни преносни ефекти врз пазарот на труд и личната потрошувачка;
- Благо закрепнување на извозната активност во 2013 година и очекувања за нејзино натамошно засилување во 2014 и 2015 година, при истовремено засилување и на увозот, при што нето-извозот би имал умерен негативен придонес.

Годишни стапки на промени (во %, сезонски прилагодени податоци)

период	БДП	Лична побарувачка	Јавна побарувачка	Бруто-инвестиции	Извоз	Увоз	Домашна побарувачка	Нето-извоз
2009	-1.0	-4.6	0.6	0.4	-16.0	-14.1	-2.9	-10.8
2010	2.8	2.2	-2.0	-7.2	23.2	8.9	-0.4	-14.6
2011	2.9	2.9	0.6	11.2	11.2	11.0	4.1	10.7
2012	-0.3	-1.2	-2.2	15.7	0.0	4.2	2.1	14.1
2013	3.3	2.2	-1.2	6.6	3.0	2.1	2.8	0.4
2014	3.7	3.9	0.5	11.0	11.8	11.8	5.2	12.0
2015	4.4	3.9	1.0	9.9	11.7	10.5	5.1	7.9

Придонеси кон годишните промени (во п.п.)

период	БДП	Лична побарувачка	Јавна побарувачка	Бруто-инвестиции	Извоз	Увоз	Домашна побарувачка	Нето-извоз
2009	-1.0	-3.8	0.1	0.1	-6.9	9.5	-3.6	2.6
2010	2.8	1.7	-0.4	-1.8	8.4	-5.2	-0.4	3.2
2011	2.9	2.3	0.1	2.5	4.9	-6.8	4.9	-2.0
2012	-0.3	-1.0	-0.4	3.8	0.0	-2.8	2.5	-2.8
2013	3.3	1.7	-0.2	1.9	1.4	-1.5	3.4	-0.1
2014	3.7	3.0	0.1	3.2	5.5	-8.1	6.3	-2.6
2015		3.0	0.2	3.1	5.9	-7.8	6.2	-1.9

Макроекономски проекции

тековна сметка на билансот на плаќања

- Позначително стеснување на трговското салдо во 2013 година, како резултат на намалените увозни притисоци од енергијата;
- Благо проширување на трговското салдо во 2014 и 2015 година, при поизразени увозни притисоци од инвестициската и суровинската побарувачка;
- Умерено намалување на учеството на приватните трансфери во БДП до 2015 година;
- Оценка за непроменет дефицит на тековната сметка во 2013 година и постепено влошување во 2014 и 2015 година.

<i>% од БДП</i>	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Салдо на тековна сметка	-6.8	-2.0	-2.5	-3.0	-3.0	-4.6	-5.7
од коешто:							
Трговски биланс	-23.3	-20.5	-22.1	-23.5	-20.8	-21.5	-21.6
Тековни трансфери, нето	16.9	19.4	20.0	21.8	19.5	19.1	18.0

Макроекономски проекции

капитални приливи

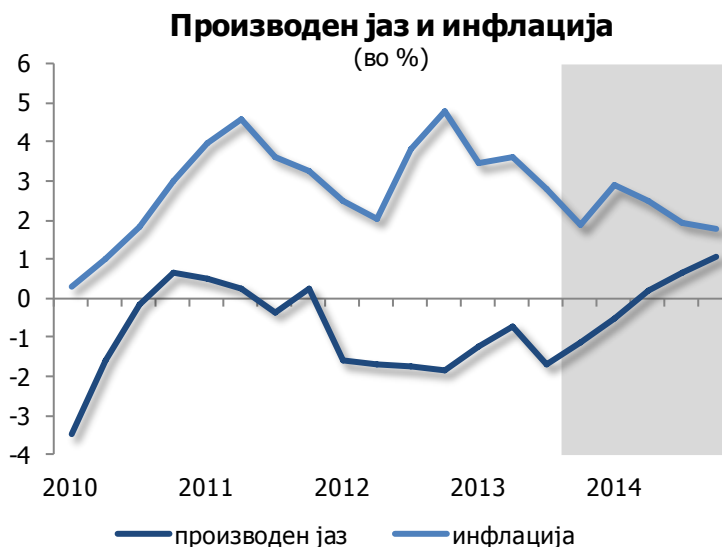
- Пораст на капиталните приливи во 2014 и 2015, што произлегува од странските директни инвестиции и надворешното задолжување на државата за инфраструктурни проекти;
- Со оглед на досегашните движења, очекуван е благ пад на девизните резерви во 2013 година и нивно зголемување во 2014 и 2015 година, при што девизните резерви и натаму би се одржувале околу адекватното ниво.

Макроекономски проекции инфлација

- Задржување на оценката за инфлацијата во 2013 година, од околу 2,8%, и во 2014 година (2,3%) и очекувања за стабилизирање на инфлацијата на околу 2% во 2015 година;
- Надолни притисоци од цените на нафтата во следните две години;
- Светските цени на храната се движат по надолна патека во 2013 година, а за 2014 година се очекуваат различни насоки на нивното движење;
- Постепено зајакнување на притисоците од побарувачката, согласно со проектираното движење на производниот јаз.

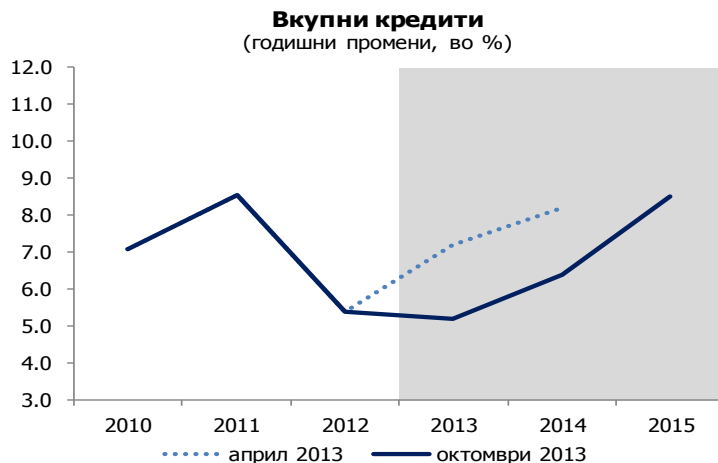

Макроекономски проекции

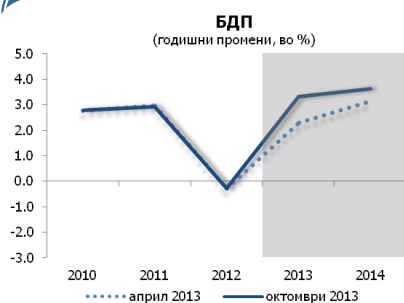
кредитен раст

- Надолна ревизија на кредитниот раст за 2013 година на 5,2% и очекувања за умерено забрзување на кредитирањето во следните две години од 6,4% и 8,5% соодветно, при натамошен раст на депозитите и расположливи странски извори на финансирање;
- Неизвесниот глобален амбиент, согледувањата на банките за ризиците и деловните стратегии на европските банкарски групации коишто се присутни и на домашниот пазар, се одразија врз кредитната политика на домашниот банкарски сектор преку зголемената претпазливост;
- Банкарскиот систем и натаму бележи висока стапка на адекватност на капиталот (17,3% на крајот на јуни), висока ликвидност и умерено забавување на учеството на нефункционалните пласмани на нефинансиските субјекти (од 12,3% во јуни на 11,9% во август 2013 година).

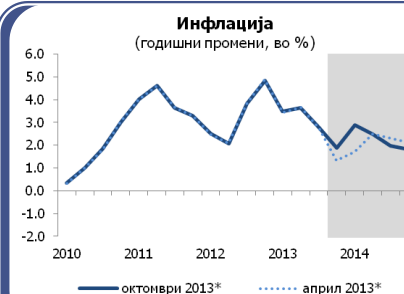

Споредба со претходната проекција

Оцените за економскиот раст се нагорно ревидирани во однос на претходната проекција - раст на БДП од 3,3% за 2013 и од 3,7% за 2014 година

- повисока почетна основа;
- засилени јавни инвестиции, повидливи ефекти од новите капацитети, подобри очекувања кај пазарот на труд, речиси непроменети согледувања за странската побарувачка, при малку послаби очекувања кај странските инвестиции и кај кредитната поддршка;
- извозот, инвестициската активност и потрошувачката на домаќинствата и понатаму се главните фактори за економскиот раст.

Задржување на проектираната инфлација од 2,8% за 2013 година и од 2,3% за 2014 година

- остварувањата се во рамки на очекувањата;
- надолна ревизија на странската ефективна инфлација;
- малку повисоки инфлациски притисоци од цените на храната за 2014 година;
- малку позасилени притисоци од домашната побарувачка, при побрзо затворање на негативниот производствен јаз.

Надворешна позиција

- понизок дефицит на тековната сметка во 2013 година (при понизок дефицит кај енергетското салдо и соодветна корекција кај вкупниот трговски дефицит и пониски тековни трансфери) и надолна ревизија кај капиталните текови;
- поблаг дефицит во тековната сметка за 2014 година и пониски капитални приливи (поумерено надворешно задолжување на државата и пониски приливи од СДИ);
- пад на девизните резерви во 2013 година, наместо очекуваниот раст и помал раст на девизните резерви во текот на 2014 година.

Резиме

- Посилно закрепнување на македонската економијата во однос на претходните оценки;
- Постепено забрзување на растот во следните две години, предизвикано од извозот и домашната побарувачка;
- Непроменети проекции за инфлацијата, со оценки за нејзино забавување во 2014 година и стабилизирање во 2015 година;
- Непроменет дефицит во тековната сметка во однос на претходната година, при оценки за умерено проширување на дефицитот во наредните две години;
- Очекуваните капитални приливи во следните две години се доволни за покривање на дефицитот во тековната сметка и за обезбедување дополнителен раст на девизните резерви;
- Чувствителност на сценариото на евентуални промени во глобалниот економски амбиент, што наметнува потреба од натамошно редовно следење на глобалните движења и флексибилност на монетарната политика.